

nämarna. I epilogen utmålas de konfessionella skillnadernas obetydlighet i situationer av förföljelse och nöd. Å andra sidan höjs röster för olikheternas relevans i den ekumeniska rörelsens liv. De framhåller att existensen av olika konfessionella perspektiv är en förutsättning för ett ekumeniskt samtal som ömsesidigt berikar. Ekumeniken liknas vid ett utbyte av gåvor kyrkorna emellan. Åstadkommandet av en sådan dialog är ett av bokens huvudsyften. Genom de perspektivmöten som antologin gestaltar ställs läsaren mitt i den ekumeniska debatten. Det hör till bokens styrkor att läsaren i varje essä får ta del av ett konfessionellt inifrånperspektiv och att antologin som helhet belyser ekumeniska frågor utifrån så många olika ståndpunkter. Uppriktigheten i inläggen banar väg för nya infallsvinklar, men skapar också friktion. Den bittra tonen i somliga essäer kan emellanåt få läsaren att tvivla på att bokens syfte att skapa berikande dialog kommer att uppfyllas. Emellertid bidrar uppriktigheten och det faktum att konsensus inte ses som ett mål till ett fritt flöde av nya och originella idéer. Denna bok lämnar många tänkvärda och intressanta bidrag till den samtida ekumeniska debatten. Att den dessutom är skriven av kunniga och insatta författare gör den mycket läsvärd.

Sara Gehlin
Doktorand, Lund

Sofie Hamring, O.P.: *Om jag glömmet dig, Jerusalem: Möten mellan judendom och kristendom* (Stockholm: Artos, 2009), 247 sid.

Dominikansystemen Sofie Hamring kom hösten 2006 till Jerusalem för ett sabbatsår. Där möter hon konkret den judiska traditionen. Särskilt berörs hon av judarnas fester. Men först reflekterar hon kring "berget som Herren har utvalt", Jerusalems grund och de perspektiv som utgår från denna stad. Hon blir inbjuden att delta i olika högtider: den judiska nyårsfesten (rosh hashana); den stora försoningsdagen (jom kippur); lövhyddohögtiden (sukot); torans glädjefest (shemini atseret); tempelinvigningsfesten (chanuka); sabbaten; purimfesten (purim); påsken (seder pesach); veckohögtiden (shavuot). Vid varje fest beskriver syster Sofie med kunskap och inlevelse sin erfarenhet. Hon vill själv förstå och också förmedla till läsaren, hur en kristen kan fördjupa sin egen tro med hjälp av Jesus som firat många av dessa fester. I sin glädje över upptäckten av den judiska traditionen bortser hon emellertid inte från de problem som palestinierna fått av Israels ockupation.

Det finns få böcker, svenska eller utländska, som på ett så inlämnande sätt beskriver de judiska festerna. Boken avslutas pedagogiskt med en förklarande ordlista

och en litteraturförteckning. Studerande i bibelkunskap skulle ha stor nytta av boken.

René Kieffer
Professor emeritus, Lund

Peter Weigel: *Aquinas on Simplicity: An Investigation Into the Foundations of His Philosophical Theology* (Oxford: Peter Lang, 2008), 265 sid.

I förmodern teologi var gudomlig enkelhet (*simplicitas Dei*) ett givet inslag i gudsläran. Läran innebär att Gud inte har några delar, egenskaper eller någon form av metafysisk eller annan sammansättning. Enkelhet med avseende på Gud står därmed i via negativa traditionen. Men enkelhet innebär också att Gud är sin essens, d.v.s. om det inte finns någon form av sammansättning i Guds väsen så är Gud sin essens. För Thomas av Aquino var gudomlig enkelhet en grundläggande och central idé som genomsyrade såväl gudslära som alla andra delar i den kristna trosläran (*theologia sacra*). Läran har i modern tid fått utstå mycket kritik och dess anhängare är i dag en förkrympt minoritet. Men det betyder inte att läran har glömts bort helt. I samtida analytisk religionsfilosofi har det skrivits mycket om gudomlig enkelhet och relaterade gudomliga attribut som oföränderlighet och evighet. Ofta har filosofer lidit av en avsaknad av historisk och filosofisk känslighet inför förmodernas tankformer. Sålunda har klassiska läror som gudomlig enkelhet avfärdats som absurda helt enkelt för att de inte passar in i den analytiska filosofins ramverk. I modern tid är det Alvin Plantingas kritik av Thomas av Aquinos syn på gudomlig enkelhet (*Does God have a Nature?*, 1982) som har satt igång debatten ånyo. Weigels bok är inte främst ett inlägg i en pågående debatt. Weigels mål är att utifrån Thomas texter framställa läran mot bakgrund av hans metafysiska åtaganden. Det finns dock gott om referenser till den samtida debatten och nyanserade försök att förmedla Thomas idéer till den analytiska filosofin. Peter Weigels bok är en av få fullängdsmonografier om gudomlig enkelhet. Den enda engelska motsvarigheten i modern tid torde vara Christopher Huges kritiska *On a Complex Theory of a Simple God*. Weigel är snarare en utläggare och försvarare av Thomas enkelhetslära.

I första kapitlet utlägger Weigel enkelhet utifrån olika texter hos Thomas. Här visas det hur idén har utvecklats och integrerats allt mer under Thomas karriär. Andra kapitlet är en genomgång av ett antal metafysiska begrepp och distinktioner (sammansättning, materia/form, substans/accidens, essens/existens, potens/aktualitet) som är oundgängliga för en rätt utvärdering och förståelse av gudomlig enkelhet. Detta kapitel utgör i sig en kort men grundlig introduktion till (en) thomistisk metafysik.